

שם השאלון: עמדות בנושא חינוך פוליטי

מקור: גילת, י' ורחל שגיא (2018). *עמדות בנושא חינוך פוליטי*. דוח מחקר, מכללת לוינסקי לחינוך.

תיאור השאלון: הנתונים נאספו באמצעות שאלון מובנה אשר פותח במיוחד לצורך המחקר הנוכחי. השאלון מבוסס על הגדרות של חינוך פוליטי המוצגות בספרות המקצועית (לם, 2002; מיכאלי, 2014) כאשר השאלות מותאמות לסוגיות המרכזיות המעסיקות את הציבור בישראל במציאות החברתית – פוליטית בשנת 2018.

חלק א' - עמדות כלפי חינוך פוליטי. חלק זה בוחן את העמדות כלפי קיומו של חינוך פוליטי בבית הספר. למשתתפים הוצגו ארבע גישות לחינוך פוליטי והם התבקשו לבחור את הגישה המתאימה ביותר לדעתם בהקשר לכל אחת מ-13 סוגיות חברתיות או פוליטיות מעוררות מחלוקת. הגישות הן: א. על המורה להימנע לחלוטין מלדבר בכיתה על נושאים אלה; ב. על המורה לעורר / ליזום דיון בכיתה אך לא להביע את דעתו האישית; ג. על המורה ליזום דיון ולהביע את דעתו האישית **כחלק מהדיון**; ד. לעורר דיון ולהביע עמדה אישית **במטרה לשכנע**.

שלוש עשרה הסוגיות נבחרו על סמך קבוצת מיקוד של מרצים במכללה לחינוך, והן מייצגות תחומים שונים בשיח הציבורי המהווים מוקדי מתח: תחום מדיני (לדוגמה "הרחבת ההתנחלויות ביהודה ושומרון"), יחסי דתיים-חילוניים (לדוגמה "גיוס חרדים לצבא"), יחסי יהודים – ערבים (לדוגמה "שוויון הזדמנויות מלא לאזרחים ערבים במדינת ישראל"), תחום עדתי (לדוגמה "חיזוק התרבות המזרחית בתקשורת") ובתחום של זכויות אזרחיות (לדוגמה "נישואים חד-מיניים").

חלק ב' - התנאים לקיומו של חינוך פוליטי בבית הספר. חלק זה מיועד רק למי שנוקט עמדה חיובית כלפי עצם קיומו של חינוך פוליטי. על מנת לסנן את המשיבים, נשאלה השאלה הבאה: אם נגדיר חינוך פוליטי כ"פיתוח חשיבה ביקורתית של תלמידים בנושאים השנויים במחלוקת", מי לדעתך צריך לעסוק בחינוך פוליטי בבית הספר? א. לא לעסוק כלל בחינוך פוליטי; ב. צוות מומחים חיצוני לבית הספר; ג. הצוות החינוכי בבית הספר; ד. גם מומחים חיצוניים וגם צוות בית הספר; רק המשיבים שבחרו באחת האפשרויות החיוביות (ב עד ד) התבקשו לענות על שאלות שבדקות באיזה גיל כדאי להתחיל בחינוך פוליטי, מי בצוות

החינוכי מתאים לעסוק בחינוך פוליטי ועד כמה סומכים על המורים שיצליחו למלא משימה זאת בהצלחה.

חלק ג' - מאפיינים סוציו-דמוגרפיים ופוליטיים. המאפיינים הינם: מין, גיל, השכלה, דתיות, תפיסה פוליטית ותחום עיסוק (חינוך / אחר).

שאלון עמדות בנושא חינוך ופוליטיקה

מכללת לוינסקי לחינוך עורכת סקר בקרב הציבור בנושא עמדות כלפי מקצועות שונים בחברה הישראלית. נבקשך לענות על השאלון המצורף. השאלון אנונימי ומיועד לצרכי מחקר בלבד

תודה על שיתוף הפעולה

בציבור קיים ויכוח על תפקיד המורים בנוגע לנושאים חברתיים ופוליטיים שנויים במחלוקת. הלוח הבא מציג ארבע גישות: א. על המורה להימנע לחלוטין מלדבר בכיתה על נושאים אלה; ב. על המורה לעורר / ליזום דיון בכיתה אך לא להביע את דעתו האישית; ג. על המורה ליזום דיון ולהביע את דעתו האישית **כחלק מהדיון**; ד. לעורר דיון ולהביע עמדה אישית **במטרה לשכנע**.

סמן בכל אחד מהנושאים הבאים, באיזו אפשרות אתה תומך:

לעורר דיון ולהביע עמדה אישית במטרה לשכנע	לעורר דיון ולהביע עמדה אישית כחלק מהדיון	לעורר דיון אך לא להביע עמדה אישית	לא לדבר על הנושא	הנושא
				1. גיוס חרדים לצבא
				2. לימודים אקדמאים בקבוצות נפרדות – נשים, ערבים, חרדים
				3. גירוש מבקשי מקלט מישראל
				4. פתרון לסכסוך עם הפלסטינאים
				5. זכות העם היהודי על ארץ ישראל
				6. הרחבת ההתנחלויות ביהודה ושומרון
				7. תחבורה ציבורית בשבת
				8. מוסריות פעולות צה"ל בשטחים
				9. חיזוק התרבות המזרחית (מוזיקה, ספרות) בתקשורת ובשיח
				10. השוואת שכר העבודה של נשים וגברים
				11. מעמד מערכת המשפט במדינה
				12. נישואים חד מיניים
				13. שוויון הזדמנויות מלא לערבים (בעבודה במגורים וכו')

מה דעתך על האפשרות שמורים ילמדו בבתי ספר השייכים לקבוצה אתנית / חברתית/ דתית שונה משלהם: ענה לגבי כל אחת מן האפשרויות הבאות:

תומך	אין לי דעה	מתנגד	
			1. מורה חרדית מלמדת בבית ספר חילוני
			2. מורה יהודייה מלמדת בבית ספר ערבי
			3. מורה ערביה מלמדת בבית ספר יהודי
			4. מורה חילונית מלמדת בית ספר חרדי

אם נגדיר חינוך פוליטי כ"פיתוח חשיבה ביקורתית של תלמידים בנושאים השנויים במחלוקת", מי לדעתך צריך לעסוק בחינוך פוליטי בבית הספר?

א. לא לעסוק כלל בחינוך פוליטי; ב. צוות מומחים חיצוני לבית הספר; ג. הצוות החינוכי בבית הספר; ד. גם מומחים חיצוניים וגם צוות בית הספר;

שלוש השאלות הבאות מיועדות רק למי שענה בחיוב

1. מי מהצוות החינוכי בבית הספר צריך לעסוק בחינוך פוליטי

א. מחנך הכיתה; ב. מורים לאזרחות; ג. מורים למקצועות חברתיים והומניים ד. כל המורים

2. מה לדעתך השלב החינוכי שבו כדאי להתחיל בחינוך פוליטי ?

א. בגיל הרך ב. בבית ספר יסודי ג. בחטיבת ביניים ד. בבית ספר תיכון

3. באיזו מידה אתה סומך על המורים שיצליחו לעסוק בחינוך פוליטי באופן הולם?

א. בכלל לא ב. במידה מועטה ג. במידה בינונית ד. במידה רבה ה. במידה רבה מאד

שאלות לתלמידים בלבד:

1. האם במהלך השנה האחרונה עסקו בכתתך בנושאים הקשורים בחינוך פוליטי? כן / לא

2. אם כן, מי המורה שעסק בנושא זה (ניתן לסמן יותר מתשובה אחת)? מחנך: כן / לא

מורה לאזרחות: כן / לא

מורה מקצועי: כן / לא

מרצה מהחוץ: כן / לא

אם עסקו בנושאים הקשורים בחינוך פוליטי, מה היו הנושאים?

מאפיינים אישיים

מין: זכר: כן / לא

נקבה: כן / לא

גיל:

השכלה: יסודית: כן / לא

תיכונית: כן / לא

על תיכונית: כן / לא

אקדמית: כן / לא

דתיות: חילונית: כן / לא

מסורתית: כן / לא

דתי לאומי: כן / לא

חרדי: כן / לא

תפיסה פוליטית: ימין: כן / לא

מרכז: כן / לא

שמאל: כן / לא

לא יודע: כן / לא

תחום עיסוק: א. חינוך: כן/ לא

ב. אחר: כן/ לא

ב. אחר: